

Bo Jansson. Framtiden som försvann. Essäer om arkitektur, stad och land.

Atremi AB

”Ert hus skall inte vara ett ankare, utan en mast. Ej heller en glittrande hinna som täcker ett sår, utan ett ögonlock som skyddar ögat”. Så skrev den libanesiske poeten Khalil Gibran om människors hus och städer. Nästan lika poetisk är arkitekten och samhällsplaneraren Bo Jansson i sin minst sagt underhållande och lärda essäsamling ”Framtiden som försvann”. I femton essäer för han oss in i husbyggandets och statsplaneringens hemligheter och berättelser. Han riktar frågor mot framtidens husbyggande och besvarar dem med en trygg kunskap hur städer, samhällen och husbyggen en gång i tiden blev till. En återkommande tes är att byggandet kom av sig på 1970-talet och sedan aldrig riktigt hittat sin riktning igen. Framtidens byggande måste på ett nytt sätt ta hänsyn till miljö och ekologi, samtidigt som människor behöver återfå inflytande över sitt boende och närområde. Modellerna för detta byggande och planerande återfinns han i det förgångna. Ett exempel är behovet att kunna odla växter och grönsaker i stadsnära miljö, vilket en gång var en självklarhet innan industrialiseringen. Bo Jansson gör också nedslag i särskilda teman. Själv fastnar jag för kapitlet ”Att bygga nära vatten” som innehåller en stimulerande och kvicktänkt analys hur Ellen Keys Strand och Verner von Heidenstams Övralid återspeglar deras olika personligheter. Eftersom Bo Jansson bor i Mjölby finns många exempel från Östergötland. Allt från Stolplyckans kollektivboende i Linköping till de boulevardliknande promenaderna i Norrköping. Samtidigt som Bo Jansson underhåller låter han läsaren förstå hur komplicerat men ändå så viktigt det är med planering och byggande av vårt boende. Han är visionären som kan förvandla en dystopi till en utopi. Efter att ha läst ”Framtiden som försvann” ser jag på min egen stad med lite nya ögon. Här finns saker att upptäcka.

Jakob Carlander